

ФИЛМСКИ ЦЕНТАР СРБИЈЕ

Установа културе од националног значаја

Београд, Коче Поповића 9/III

Број: 03-2220

Датум: 22.11.2016.

На основу члана 18. Закона о кинематографији, а у складу са Правилником о начину, критеријумима и мерилима за избор пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије, Филмски центар Србије, Установа културе од националног значаја, расписао је и објавио у дневном листу "Вечерње новости" дана 22. августа 2016. године Јавни конкурс за финансирање и суфинансирање пројеката у кинематографији за 2016. годину у категорији: Суфинансирање производње домаћих дугометражних документарних филмова („Конкурс“).

Рок за доставу пријава био је 22. септембар 2016. године.

Комисија Филмског центра Србије, у категорији суфинансирање производње домаћих дугометражних документарних филмова (у даљем тексту: „Комисија“): Мила Турајлић, председница Комисије, Валентина Делић, Јелена Максимовић, Драган Николић и Огњен Главонић чланови, донела је, дана 22.11.2016. године, следећи:

ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ О ИЗБОРУ ПРОЈЕКТА ПО КОНКУРСУ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ И СУФИНАНСИРАЊЕ ПРОЈЕКТА У КИНЕМАТОГРАФИЈИ ЗА 2016. ГОДИНУ У КАТЕГОРИЈИ СУФИНАНСИРАЊЕ ПРОИЗВОДЊЕ ДОМАЋИХ ДУГОМЕТРАЖНИХ ДОКУМЕНТАРНИХ ФИЛМОВА

На конкурс је укупно пријављено 42 (четрдесетдва) пројекта. Из формалних разлога одбијена су два пројекта: "Једнаки третман" продуцента „Експериментална независна продукција“ доо Прокупље и "Другачији поглед" продуцента Удружење ратних војних инвалида Србије.

На првој седници конкурсне комисије, одржаној 10. октобра 2016. године, за председницу Комисије изабрана је Мила Турајлић. Уједно је утврђен метод рада, начин вредновања пројеката и динамика одржавања састанака Комисије. Одлучено је да сви чланови Комисије прочитају комплетну документацију пријављених пројеката по редоследу њиховог пријављивања до наредног састанка Комисије заказаног за 21. октобар 2016. године. Такође је договорено да ће сваки члан Комисије саставити своју листу пројеката које треба подржати, те да ће Комисија на основу предлога чланова сачинити ужу листу пројеката који ће бити достављени супервизору продукције како би он дао своје мишљење о њиховој финансијској изводљивости. По добијању мишљења супервизора биће организован састанак Комисије на ком ће бити састављен предлог филмова који треба да буду подржани од стране Управног одбора Филмског центра Србије.

На другој седници Комисије, одржаној 21. октобра 2016. године, сваки члан Комисије изложио је своју листу пројеката који, по његовом мишљењу, у највећој мери испуњавају критеријуме и мерила за избор пројеката прописана Законом о кинематографији и Правилником о начину, критеријумима и мерилима за избор пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије. Даље је, Комисија анализирала и дебатовала сваки пројекат који се нашао на ужој листи сваког појединог члана, те заједнички прошла кроз све пројекте који се нису нашли на листи ниједног од чланова Комисије, након чега тако направила ширу листу.

На трећој седници Комисије, одржаној 04. новембра 2016. године, Комисија је разматрала и расправљала сваки пројекат који се нашао на широј листи, још једном прошла кроз све пројекте који се нису нашли на широј листи, те након дебате и усаглашавања ставова, направила ужу листу и предложила да се пројекти који су се нашли на ужој листи Комисије пошаљу супервизору продукције.

На четвртој седници, одржаној дана 18.11.2016. године, чланови Комисије анализирали су достављено мишљење од стране супервизора продукције о финансијској изводљивости предложених пројеката. По завршетку дискусије о пројектима који су се нашли на ужој листи из уметничког и

финансијског аспекта, Комисија је приступила већању и гласању и узимајући у обзир пројекте који су се нашли у ужој листи. Комисија је гласовима, у односу 4 за и 1 против, донела предлог да се подржи 6 (шест) пројеката, а да на петој седници одлуче о расподеле и износе, у складу са буџетом за конкурс.

На петој седници Комисије, одржаној дана 22.11.2016. године, Комисија је гласовима, у односу 4 за и 1 против, узевши у обзир и расположива средства за конкурс, донела предлог, да се изабрани пројекти подрже у следећим износима:

1. ИЈУ – ДЕДА МРАЗОВА ТАЈНА РАДИОНИЦА	6.600.000
2. СУПЕРНОВА	5.400.000
3. ЈУ ГРУПА – ПРИЧА О БРАТСТВУ И ЈЕДИНСТВУ	4.300.000
4. ЗАБРАЊЕНА ТЕТКА	3.100.000
5. ЦРНИ ЉУБИВОЈЕ	2.900.000
6. ДРВО СТАРИЈЕ ОД АМЕРИКЕ	1.042.647

Напомена: Пројекти су ранжирани по износима који су предложени да им буду додељени.

1. ИЈУ – ДЕДА МРАЗОВА ТАЈНА РАДИОНИЦА

редитељ: Младен Ковачевић
продукција: Хороптер

Предложени износ у РСД: 6.600.000

Поздрављамо чињеницу да је домаћи аутор превазишао локални контекст откривајући и посвећујући се причи са универзалном и актуелном темом, битном за тренутак у коме се данашњи свет налази. Зрело написана редитељска експликација, оригиналан угао гледања, више него убедљив продуцентски план, сценарио из којег се, у пару са одличним визуелним материјалом, јасно види будући филм, као и претходна изузетно успешна документарна остварења овог аутора, гарантују успех овог филма.

2. СУПЕРНОВА

редитељ: Вања Ковачевић
продукција: All inclusive films

Предложени износ у РСД: 5.400.000

Пројекат који успешно осликава беду и сјај музичке индустрије кроз портрет хроничара из првих редова који потиче са ових простора. Комисију су убедили визуелни материјал и приказ главног лика - рок фотографа Брајана Рашића. С обзиром на међународни потенцијал филма, надамо се да ће пројекат обезбедити јаке иностране партнере чиме ће се ојачати продукциона структура филма. Препознајући таленат редитељке која са претходним успешним и узбудљивим филмом доказала да се одлично сналази у водама музичког документарца, ишчекујемо добар фестивалски филм.

3. ЈУ ГРУПА – ПРИЧА О БРАТСТВУ И ЈЕДИНСТВУ

редитељ: Дарко Лунгулов
продукција: Para films

Предложени износ у РСД: 4.300.000

Одличан визуелни и редитељски приступ наизглед класичном музичком портрету популарног бенда који је обележио генерације и историју једне земље чије име носи, а које је још једна од ретких ствари која нас подсећа на њу. Овај филм има огроман потенцијал да буде више од приче о браћи, симпатичним музичарима, и њиховим догодовштинама и анегдотама које иду са вишедеценијским рокенрол стажем и пропутовањима, а присуство искусног редитеља и талентоване екипе само уливају поверење да ће филм бити једно важно документарно сведочанство.

4. ЗАБРАЊЕНА ТЕТКА

редитељка: Бојана Новаковић
продукција: Sense production

Предложени износ у РСД: 3.100.000

Храбро задирање у тајне личне породичне приче. Филм са битном темом од стране светски познате глумице. Поседује велики међународни потенцијал.

5. ЦРНИ ЛЈУБИВОЈЕ

редитељ: Предраг Велиновић
продукција: Sirius production

Предложени износ у РСД: 2.900.000

Занимљив визуелни материјал са упечатљивим редитељским приступом, узбудљиво испричана прича о транзицији и промени власти кроз трагедију једног глумца. Прича о Љубивоју Тадићу и несрећи која је задесила њега и његову породицу је неколико дана била главна вест у земљи. Међутим, аутор одлази даље од дневнополитичког, од класичног репортажног поступка, те у филму ефектно спаја и прелама актера који кроз исповест, портрет, монодраму, а у потрази за смислом, објашењењем и разлозима околности у којима се нашао, заправо приповеда о времену и систему у којем сви живимо.

6. ДРВО СТАРИЈЕ ОД АМЕРИКЕ

редитељке: Марије Жижовић
продукција: Филм и тон

Предложени износ у РСД: 1.042.647

Сагу о Храсту запису који се нашао на путу изградње аутопута, прича је коју је пратила цела Србија. У овом пројекту прича нараста у нешто што је веће од медијских хроника, те постаје симбол судара неприродно убрзаног развитака у име људског напретка, и околине која је укорењена у традицији и веровањима. Ауторка неколико година прати наизглед завршену драму око вишевековног стабла, људи из његове околине и гостију који стижу са тестером, асфалтом и машинама.

Комисија препоручује следећим документарним филмовима да се пријаве на конкурс за развој пројеката:

ПРИЧЕ ИЗ КИНЕСКЕ 1/4

редитељ: Ненад Микалачки
продукција: Ненад Микалачки ПР Друид

ПОТРЕБА ЗА МРЖЊОМ

редитељ: Филип Чоловић
продукција: Omega production

ПОД СЕДМОМ КАПИЈОМ

редитељ: Растислав Дурман
продукција: Media art content

УШЋЕ ТРУБЕ

редитељи: Небојша Илић и Владимир Кајловић
продукција: Дејан Вуксановић ПР Cube production

БЕЛИНА И ОДСУТНОСТ

редитељ: Слободан Симојловић
продукција: Action pro

СТИВ ТЕШИЋ: ЖИВОТ И ТРИ ДРАМЕ

редитељ: Дејан Петровић
продукција: Маја филм

УМЕТНОБИЛ

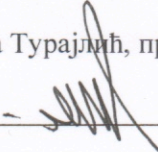
редитељ: Давид Павлашевић и Иван Зупанц
продукција: Драгомир Зупанц ПР Плави брег

НА КРИЛИМА ФЕНИКСА

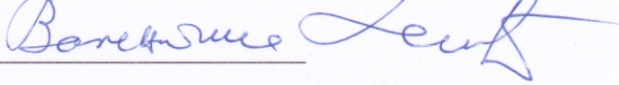
редитељ: Миодраг Богић
продукција: Магма филм

Комисија Филмског центра Србије:

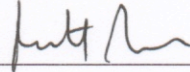
Мила Турајлић, председница Комисије

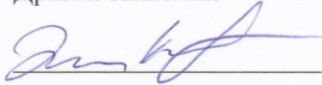
Валентина Делић

Јелена Максимовић

Драган Николић

Огњен Главонић

Извештај

Комисија за дугометражни документарни филм у циљу подизања и стандардизације нивоа квалитета пријава на Конкурс за суфинансирање продукције дугометражних документарних филмова даје следећи преглед 39 пријављених пројеката које је размотрила. Од пријављена 42 пројекта, 2 су одбијена јер не испуњавају формално-правне услове конкурса, и 1 је повучен након што је комисија тражила додатну документацију.

У свом раду комисија се руководила Упутствима за избор пројеката у кинематографији који су наведени у правилнику Филмског Центар Србије, који упућују комисију да оцењује следеће елементе пројеката:

1. Квалитет тритмента/сценарија - оригиналност и атрактивност теме и садржаја

Када се 39 размотрених пројеката групишу по теми:

9 пројеката тематски обрађују личности и догађаје из националне историје који се дешавају у периоду из којег нема довољно архивских материјала. Проблем који комисија уочава је неоригиналан приступ сценарију, редитељским поступцима и визуелизацији, из којих проистиче да аутори посежу играним реконструкцијом догађаја, као првим и јединим решењем. За поједине теме предложене у овим сценаријима, поготову оне које третирају период првог и другог светског рата, комисија констатује да иако су оне од несумњивог значаја, не испуњавају критеријум оригиналног приступа теми.

9 пројеката тематски су портрети познатих личности из домаће јавне сцене (живих и преминулих), пре свега из света музике, филма и спорта. Комисија поздравља оне пројекте који су концепт биографског филма надоградили, дајући филму додатну димензију приступом којим портрет постаје прилика да се истраже универзалније теме.

Комисија поздравља разноликост тема осталих пројеката, од документарних филмова испричаних из првог лица (first-person), преко 'vérité' филмова који нас одводе у различите догађаје и средине у Србији и иностранству, до истраживачких тема које теже да направе корак од новинарске према ауторској форми.

- уочљив ауторски став

Комисија констатује велик број пројеката са упечатљивом редитељском експликацијом, међутим такође налази да у низу пројеката са историјском тематиком, синопсис филма заправо представља препричавање историјског следа догађаја и не открива даматуршки и визуелни концепт, нити аутентични ауторски став.

Комисија наглашава ауторима да није неопходно приложити сценарио у расписаној замишљеној дијалогској форми сличној играним сценаријима, већ им сугерише да драматургију представе сценоследом/триментом или другим обликом који погодује концепту филма, а Филмском центру Србије сугерише да у конкурсној документацији реч сценарио замени сценоследом.

- **очекивана привlačност филма за домаћи и међународни културни простор**
Комисија сматра да из обимне групе пројеката који обрађују значајне теме из домаће историје и актуелне догађаје у Србији, мали број превазилази локалне оквире у конципирању начина на који ће та тема моћи да комуницира са међународном публиком.

2. Оцена редитеља

- **оцена редитељског концепта**

РАЗВОЈ

Комисија је, поред 6 филмова предложених за финансирања, назначила и **8 пројеката** којима препоручује да конкуришу на фондовима за развој Филмског Центра Србије (конкурс за развој сценарија, или конкурс за развој пројекта). Овим комисија констатује велики број пројеката који су конкурс за суфинансирање продукције филма приступили са недовољно развијеним пројектом.

Од 39 пројеката

28 пројеката није конкурисало ни на какав фонд или програм за развој
7 пројеката је навело да је добило финансирање за развој, на локалном или националном нивоу (мада нису сви поднели документацију којом се ово доказује)
4 пројекта је представљено на међународним pitching форумима или тренинг програмима које финансира Creative Europe - MEDIA, на којима су 2 пројекта чак освојила и награде за развој пројекта, и ово је тренд који комисија подржава и посматра као неопходан корак у пробоју домаћих документарних пројеката на међународном плану.

Од 39 пројеката

18 пројеката је имало наведена имена саговорника/ликова у филму
11 пројеката је у синопсису навело тек категорију ликова односно сарадника, уз назнаку да ће их тражити када уђе у фазу продукције (што је додатни индикатор да би им пре свега требало финансирање фазе развоја и додатна разрада и истраживање)

Комисија посебно истиче да је **5 пројеката** навело светски познате личности као саговорнике односно учеснике у филму, а да је само један пројекат имао писма од стране наведених личности у ком потврђују да су упознати са пројектом и препознају његов значај. Комисија указује ауторским и продуцентским тимовима да би за пројекте оваквих амбиција пријава била значајно ојачана доказима о контактима са личностима које наводе у својим синопсисима.

ВИЗУЕЛНИ МАТЕРИЈАЛ

Иако према конкурсним правилима визуелни материјал не представља обавезну компоненту пријаве, комисија констатује да фото и видео материјал значајно олакшава увид у зрелост редитељског концепта. Узимајући у обзир увођење конкурса за развој пројеката, који омогућава ауторима да обезбеде средства за

пробна снимања и израду визуелног материјала (moodboard/work sample/pitching trailer) који су сада стандарди у свету финансирања документарних филмова, комисија препоручује Филмском центру Србије да размотри да визуелни материјал постане обавезна компонента конкурса за продукцију.

Од 39 пројеката

20 пројеката није садржало никакав визуелни материјал, и било је чисто текстуално.

7 пројеката је садржало фото материјал главних ликова, локација, визуелног концепта.

12 пројеката је имало видео материјал, у облику избора снимљеног материјала или пак измонтираног трејлера.

Током процеса одлучивања, комисија је од **6 пројеката** затражила допуну пријаве у виду достављања избора из снимљеног материјала, што је значајно ојачало њихове пријаве, и комисији омогућило увид у редитељски концепт.

- опус редитеља

Иако према конкурсним правилима није назначено да претходни радови редитеља представљају компоненту пријаве, комисија сматра да је то неопходно, и саветује Филмском центру Србије да се у наредним конкурсима уведе обавезна пријава једног или више претходних радова аутора који се пријављује на конкурс за продукцију дугометражног документарног филма.

Од 39 пројеката, на овај конкурс, само **5 пројеката** је у пријави поднело и онлајн линк за гледање претходних радова редитеља.

- гледаност, награде (иностране, домаће), фестивал

Комисија констатује да, осим дебитанта, 5 од 6 аутора који су добили средства на овом конкурсима имају 1 или више успешних дугометражних филмова иза себе (у погледу гледаности, фестивалских наступа и награда).

3. Оцена продуцента

- изводљивост пројекта (сложеност, буџет, термини)

Комисија констатује да је изводљивост пројекта била једна од најтежих ствари за оцену на овом конкурсима обзиром на врло низак квалитет продуцентских експликација.

Од 39 пројеката

9 пројеката има продуцентску експликацију која се своди на то да је тема “значајна” (у једном пројекту је документ чак насловљен “продуцентска мотивација” што можда објашњава ово неразумевање суштине продуцентске експликације)

16 пројеката у продуцентској експликацији није имало никакав план пласмана филма. Остали пројекту наводе “светске фестивале”, биоскопе у земљи и иностранству, или домаће и стране телевизије, без прецизирање циљних медија или фестивала, што указује на недовољно познавање тржишта или недовољно разрађену

фестивалску и дистрибутерску стратегију. **3 пројекта** су поднела уговоре односно писма намере са дистрибутерима, али са изузетком **1 пројекта** који спомиње стварање онлајн платформе и едукативног садржаја, и **1 пројекта** који се описује као cross media, не види се креативно размишљање у дистрибуцији.

Комисија предлаже Филмском центру Србије да за будуће конкурсе усвоји модел продуцентске експликације која ће садржати: фазе и потребе пројекта у свакој фази (развој, снимање, постпродукција), оперативни план снимања (до сада снимљено, и оно што предстоји за снимање), временски план реализације филма, екипа филма, архивске потребе филма и стратегија њиховог решавања, финансирање пројекта, стратегија маркетинга и пласмана филма.

Комисија констатује да уз слабо разрађене продуцентске експликације постоји и мањак допунске документације. Тек **10 пројеката** је уз продуцентску експликацију приложило документацију којом потврђује сагласност главних ликова односно саговорника, дозволе за употребу архивских материјала и музике, или пак институционалну подршку пројекту. Такође, у великом броју случајева недостаје документација која доказује потврђена или најављена финансијска средства.

БУЏЕТ

Напомињемо да је од овог конкурса уведена функција супервизора продукције за документарни филм. Супервизор је урадио ревизију ужег избора пројеката, оцењујући пре свега њихове буџете и финансијске планове. Утврђено је да неколико пројеката има неоправдано високе хонораре за ауторе и сараднике, као и велики број чланова екипе чије учешће није неопходно или оправдано.

Комисија констатује да је чак **7 пројеката** у синаopsisу, односно редитељској експликацији, навело употребу архивског материјала (или инсерата из играних филмова) а да у буџету нису имали превиђену ставку за куповину/лиценцирање архивског материјала што је озбиљан пропуст.

Комисија подсећа да је у оквиру препорука удружења документариста Србије (ДокСрбија) предложено да се дугометражни документарни филмови финансирају у износу од 30-35% буџета, а да пракса Европске комисије не препоручује да извори финансирања из јавних средстава прелазе 50% у буџету.

С тим у вези комисија констатује да је од 39 пројеката

10 пројеката тражило од ФЦС средства у износу који не прелази 40% буџета филма

8 пројеката тражило од ФЦС средства у износу који прелази 40% буџета филма

8 пројеката тражило од ФЦС средства у износу који прелази 50% буџета филма

7 пројеката тражило од ФЦС средства у износу који прелази 60% буџета филма

2 пројекта тражило од ФЦС средства у износу који прелази 70% буџета филма

3 пројекта тражило од ФЦС средства у износу који прелази 80% буџета филма

1 пројекат тражио од ФЦС средства у износу који прелази 90% буџета филма

*Сумирајући статистику пројеката који су овим конкурсом добили средства,

констатује се да просек додељених средстава за наградјене пројекте износи 30% буџета филма.

- стручни и финансијски кредибилитет

АУТОРСКА ПРАВА

Од 39 пројеката

12 пројеката је поднело доказ о регулисаним ауторским правима, односно уговор са аутором о преносу права на сценарио и реализацију пројекта. Како остали пројекти нису поднели овај уговор, комисија предлаже Филмском Центру Србије да врати као обавезани део конкурсне документације оверену изјаву аутора којом даје сагласност продуценту за учешће на пројекту.

Проблематично је што је на једном пројекту аутор пренео ауторска права на два различита продуцента у две различите земље, а на другом пројекту је продуцент потписао уговор са аутором као уговор о пословно-техничкој сарадњи, уместо уговора о ауторском делу.

ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА

Од 39 пројеката

7 пројеката није поднело финансијски план, а **2 пројекта** су финансијски план разумела као буџет.

9 пројеката у финансијском плану наводи учешће ауторског тима одрицањем од хонорара. Иако је ова пракса стандардна у свету играног филма (у коме постоји већа вероватноћа да се приходима од филма исплате хонорари), комисија изражава забринутост да се оваквим финансијским планирањем не обезбеђује трајна основа за континуирану изградњу професионалних каријера у документарном филму.

6 пројеката наводи у финансијском плану конкурисање на другим фондовима Министарства Културе или на укинутом фонду за постпродукцију, што није могуће.

9 пројеката у финансијском плану наводи спонзорства привреде, само 3 пројекта наводе конкретне фирме, а ниједан није поднео писмо као доказ.

2 пројекта су погрешно разумевши одредницу “очекивани прилив средстава”, навела пројекцију прихода филма у фази дистрибуције.

1 пројекат има писмо намере од РТС, иако неколико њих наводи РТС у свом финансијском плану.

1 пројекат као један од извора финансирања наводи спровођење crowdfunding кампање.

1 пројекат у финансијском плану наводи филмске подстицаје (инцентивес).

- учешће међународних копродуцената у пројекту

Од 39 пројеката

(**9 пројеката** како је већ констатовано није поднело финансијски план)

11 пројеката финансијским планом предвиђа само домаће изворе финансирања (који се крећу од спонзорстава, донација, фондова градова и помоћи страних

амбасада).

4 пројекта наводе у финансијском плану ‘потенцијалну регионалну копродукцију’ не наводећи чак ни име партнерске продуцентске куће, нити потенцијалне земље копродуцента.

5 пројекта наводе у финансијском плану регионалну копродукцију (Македонија, Хрватска, БиХ, Словенија) и прилажу писмо од копродуцентског партнера који потврђује намеру односно потписан deal memo.

3 пројекта наводе у финансијском плану потенцијалну копродукцију са земљама изван региона (Немачка, Енглеска) не наводећи чак ни да ли су ступили у контакт са неком продуцентском кућом.

4 пројекта наводе у финансијском плану копродукцију са земљама изван региона и прилажу писмо од копродуцентског партнера који потврђује намеру односно потписан deal memo.

Комисија скреће пажњу да од 39 пројеката, само **3 пројекта** у свом финансијском плану и продуцентској експликацији наводе намеру да конкуришу на фондовима Европске комисије (Creative Europe - MEDIA и Eurimages) којима је Србија приступила и плаћа допринос, што указује на преку потребу за додатном едукацијом о овим фондовима.

Комисија исказује вољу да након законског рока објаве резултата конкурса одржи ‘отворена врата’ за индивидуалне консултације са продуцентским и ауторским тимовима који имају жељу да од комисије добију повратну информацију.